

IS DE OORLOG BILLIJK

Teater Malpertuis speelt „Hendrik V” van Shakespeare.

IN ESSENTIE gaat „Hendrik V” van Shakespeare over de rechtvaardiging van oorlog. Het kan best dat *Malpertuis* het stuk koos met de Golfoorlog nog in het achterhoofd. Het was echter ook de bedoeling van het Tielse teater om een heel seizoen aan werk van Shakespeare te wijden. Dat er uiteindelijk twee en geen drie stukken van de gigant uit Stratford-on Avon komen, heeft weer eens te maken met het gebrek aan financiën. Voortgaand op de realisatie van „Hendrik V” is dat wel jammer.

Henry V was amper vijftienvintig toen hij in 1413 koning van Engeland werd. Er was al lang een wapenstilstand tussen Engeland en Frankrijk maar de betwiste aanspraken van Engelse vorsten op de Franse troon waren blijven bestaan. Henry V dacht dat het ogenblik gekomen was om daar nu eens werk van te maken. De Kerk knikte instemmend en met die adem van God in de rug en een leger dat Britten, Schotten, Ieren en Welshmen

weer eens broederlijk verenigde, stak Hendrik in 1415 het Kanaal over en versloeg hij, niet zo vanzelfsprekend, een groot Frans leger dat in de ultieme slag bij Azincourt zwak was door hopeloze verdeeldheid en nonchalance.

Shakespeare portretteert Henry V als een gewiekste strateeg, een sympathieke en ook sluwe veldheer die zich zowel geliefd als gevreesd wil maken. Tegenover prinses Katharina van Valois, met wie hij uiteindelijk een politiek huwelijk zal aangaan, is Hendrik een ruwe bast in het vrijen en een simpele ziel in het redeneren. Op de vraag van Katharina of zij de vijand van Frankrijk wel kan beminnen, antwoordt Hendrik dat hij Frankrijk zo zeer lief heeft dat hij het helemaal wil hebben en dat zij daar dan ook mee inbegrepen is.

Het is onder meer in de enkele ontmoetingen tussen Hendrik en Katharina dat Shakespeare een deurtje open laat naar een ironiserende interpretatie van

het stuk dat hij, naar de wens van de overheid en het publiek van zijn tijd, als een hommage aan de „dappere” Hendrik V had geschreven. Ook *Willy Courteaux*, op wiens vertaling de voorstelling door Malpertuis steunt, verwijst in zijn inleiding bij het stuk naar de mogelijke argumenten voor een relativerende interpretatie. Daarin gaat ook regisseur *Ruurd van Wijk*, die voor Malpertuis het stuk voor zes spelers heeft bewerkt, een heel eind mee. Dat is zeker zo in de karaktertekening van Hendrik (*Peter de Graef*) en in de rol van de vrouw (*Goele Derick*): het zijn niet alleen protagonisten, maar evenzeer kritische commentatoren van hun eigen personage.

Opmerkelijk aan „Hendrik V” is dat Shakespeare zich in de prologen die elk bedrijf voorafgaan – en waarin het koor het verloop van de handeling schetst – geregeld verontschuldigt voor de tekorten en de onmacht van de teaterkunst die de realiteit niet echt genoeg op de scène kan zetten.

WICHT. Wat de regie met de prologen wil en wat Goele Derick er mee doet bewijst precies de kracht van het teater: het inzichtelijk maken van gebeurtenissen en het leggen van verbanden. De verschillende gedaanten waarin Goele Derick als koor verschijnt zijn ook zoveel verwijzingen naar de rol van de vrouw tegenover het hele mannengebeuren. Zij is geen vrijblijvende kommentaarstem. Er klinkt heel wat kritiek door in wat ze vertelt en in de manier waarop ze dat doet al dan niet ingelid door een song op de achtergrond (die ook een associatieve functie heeft).

Het contrast met haar rol van Katharina, het onnozel wicht dat Engels leert en voor Hendrik stomweg door de knieën gaat, is dan ook treffend. Zo zitten er in de voorstelling nog meer contrasten die op het eerste gezicht komisch werken maar stilaan schrijnend worden.

„Hendrik V” wordt gespeeld in, op en rond een decor (*William Philips*) dat ook weer alle mogelijkheden biedt tot suggestieve actie. Je kan er een enorme tafel op grote poten in zien, of de troon voor de koning, een bunker of een gevangenis. Voor elke situatie biedt dit decor optimale beeldings- en bewegingskansen in een voorstelling waar sommige scènes slechts flitsen zijn. Enkele scènes zijn echter te lang en dat geldt dan vooral voor het toneel waarin Hendrik incognito komt praten over de verantwoordelijkheid van een koning-soldaat en de rechtvaardiging van oorlog. De regisseur focust die scène terecht in één felle lichtstraal maar de tekst van Shakespeare is te uitleggerig en teveel een opeenstapelen van altijd hetzelfde met andere woorden, om er niet in te schrappen. In een voorstelling met zoveel schwing en entoesiasme, met zoveel duiding en nuances, is een dergelijke langdradigheid echter gauw vergeeten.

Niet zo licht zal het beeld van de bloedende Hendrik vervagen, op wiens borst al het onnodige bloedvergieten van alle oorlogen samen tot één grote klonter is gestold. Na alle lichtheid en hilariteit die de voorstelling doet daveren is dit een staaltje van kritisch commentaar dat stil maakt. ■

Roger Arteel

„Hendrik V” van Shakespeare, in een bewerking en regie van Ruurd van Wijk, gespeeld door Peter de Graef, Goele Derick, Marnick Bardin, Ludo Busschots, Pierre Callens en Daan Hugaert. Reissvoorstellingen. Info: (051) 40.18.45.

NOVEMBER MALES

Peter de Graef als Hendrik V: kritisch commentaar op het eigen personage.